

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Nr kontroli P/06/022

Nr ewid. 45/2007/P/06/022/KAP

Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2006 roku część 84

Środki własne Unii Europejskiej

W a r s z a w a m a j 2 0 0 7 r .

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa
w 2006 roku część 84 Środki własne
Unii Europejskiej**

Dyrektor Departamentu Administracji
Publicznej

Czesława Rudzka-Lorentz

Zatwierdzam:

Józef Górny

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, dnia maja 2007 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: 0-22- 444 50 00
www.nik.gov.pl

1. Wprowadzenie	4
2. Podsumowanie wyników kontroli	5
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności	5
2.2. Synteza wyników kontroli	5
2.2.1. Sprawozdawczość budżetowa	5
2.2.2. Dochody	5
2.2.3. Wydatki	5
2.2.4. Inne ustalenia kontroli	6
2.3. Uwagi końcowe i wnioski	6
3. Ważniejsze wyniki kontroli	7
3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych	7
3.1.1. Charakterystyka stanu prawnego	7
3.1.1.1. Środki własne Unii Europejskiej	7
3.1.1.2. Specjalne ryczałtowe środki na poprawę płynności budżetowej	10
3.1.2. Uwarunkowania ekonomiczno - organizacyjne	10
3.2. Księgi rachunkowe i sprawozdawczość budżetowa	11
3.2.1. Opinia o księgach rachunkowych	12
3.2.2. Opinia o rocznych sprawozdaniach budżetowych	12
3.3. Analiza wykonania budżetu	13
3.3.1. Dochody	13
3.3.2. Wydatki	13
3.4. Inne ustalenia kontroli	14
4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli	16
4.1. Przygotowanie kontroli	16
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	17

Załączniki

1. Wprowadzenie

Najwyższa Izba Kontroli – Departament Administracji Publicznej – w okresie od 9 stycznia 2007 r. do 4 kwietnia 2007 r. przeprowadziła, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, kontrolę Nr P/06/022 „Wykonanie budżetu państwa w 2006 r. w części 84 Środki własne Unii Europejskiej”.

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania ustawy budżetowej na rok 2006 r.², w części 84 Środki własne Unii Europejskiej, w tym poprawności wykonania przepisów unijnych odnoszących się do rozliczeń pomiędzy Polską a Unią Europejską z tytułu „Środków własnych Unii Europejskiej”.

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2006 r. i została przeprowadzona przez Najwyższą Izbę Kontroli w Ministerstwie Finansów.

1 Dz. U. z 2001 r., nr 85, poz. 937 ze zm.

2 Dz. U. Nr 35, poz. 244

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Ocena wykonania budżetu państwa za 2006 r. w części 84 - Środki własne Unii Europejskiej – pozytywna.

2.2. Synteza wyników kontroli

2.2.1. Sprawozdawczość budżetowa

NIK bez zastrzeżeń opiniuje sprawozdawczość roczną. Sprawozdania budżetowe części 84 za 2006 r. (Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych, Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych i Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa) zostały sporządzone na podstawie danych z ewidencji księgowej i przedstawiają rzetelny i prawdziwy obraz zrealizowanych dochodów oraz wykonanych wydatków w 2006 r. (str.12 - 13).

2.2.2. Dochody

NIK pozytywnie ocenia wykonanie planu dochodów w części 84 - Środki własne Unii Europejskiej. Zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2006, dochody z tytułu specjalnych ryczałtowych środków na poprawę płynności budżetowej w kwocie 2 043 282 tys. zł, zostały zrealizowane w wysokości 1 984 659,9 tys. zł, tj. w 97,1%. Różnica pomiędzy kwotami dochodów planowanych i wykonanych wynikała z różnic kursowych EUR do złotego (str.13).

2.2.3. Wydatki

Wydatki przeznaczone na sfinansowanie polskiej składki wpłacanej do budżetu Unii Europejskiej, zaplanowano w ustawie budżetowej na 2006 r. w kwocie 9 801 322 tys. zł. W trakcie roku budżetowego plan wydatków został zwiększony środkami z rezerwy celowej budżetu państwa do kwoty 9 836 875 tys. zł. Zrealizowane w 2006 roku wydatki wyniosły 9 836 873,4 tys. zł. W wyniku szczegółowej kontroli realizacji ww. kwoty wydatków nie stwierdzono nieprawidłowości (str. 13 - 14).

2.2.4. Inne ustalenia kontroli

W ocenie NIK, Ministerstwo Finansów w 2006 r. wywiązywało się prawidłowo z obowiązków sprawozdawczych wobec Komisji Europejskiej. Sprawozdania sporządzane w ramach systemu kontroli środków własnych Unii Europejskiej przekazywane były w obowiązujących terminach (str. 14 - 15).

2.3. Uwagi końcowe i wnioski

W celu wyeliminowania stwierdzonych uchybień Najwyższa Izba Kontroli przedstawiła wniosek dotyczący zapewnienia wskazywania w dowodach księgowych dat operacji gospodarczych zgodnie ze stanem faktycznym oraz ujmowania ich w księgach rachunkowych we właściwych miesiącach.

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

Gospodarka finansowa części 84 podlega rygorom wynikającym z ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych³, ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴ oraz z innych przepisów określających gospodarkę finansową państwowych jednostek budżetowych. Ponadto w związku z akcesją Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej (UE) w dniu 1 maja 2004 r. rozliczenia Polski z budżetem Unii Europejskiej z tytułu jej środków własnych normowane są przepisami rozporządzeń i decyzji organów Unii Europejskiej.

3.1.1. Charakterystyka stanu prawnego

3.1.1.1. Środki własne Unii Europejskiej

System środków własnych Unii Europejskiej, pochodzących z wpłat państw członkowskich, funkcjonuje w oparciu o decyzję Rady z dnia 29 września 2000 r. w sprawie systemu środków własnych Wspólnot Europejskich Nr 2000/597/WE, Euratom⁵ oraz o rozporządzenie Rady z dnia 22 maja 2000 r. w sprawie stosowania decyzji Nr 94/728/WE, Euratom dotyczącej systemu środków własnych Wspólnot Europejskich Nr 1150/2000/WE, Euratom⁶.

Do środków własnych UE zalicza się⁷:

- tradycyjne środki własne (ang. Traditional Own Resources – TOR), do których wlicza się opłaty celne i rolne pobierane w odniesieniu do handlu z państwami nieczłonkowskimi, na podstawie wspólnej taryfy celnej i wspólnej polityki rolnej oraz opłaty cukrowe nałożone na producentów cukru w ramach wspólnej organizacji rynku cukru;

3 Dz. U z 2005 r., Nr 249, poz. 2104

4 Dz. U. z 2002 r., Nr 76, poz. 694 ze zm.

5 Zwanej dalej: Decyzją Rady Nr 2000/597.

6 Zwane dalej: rozporządzeniem Rady Nr 1150/2000. Rozporządzenie to zostało znowelizowane rozporządzeniem Rady (WE, EURATOM) Nr 2028/2004 z dnia 16 listopada 2004 r.

7 Art. 2 Decyzji Rady 2000/597.

- wpłaty państw członkowskich obliczone na podstawie produktu narodowego brutto⁸ (zwane dalej: środkiem własnym z tytułu DNB) – ich wysokość oblicza się odejmując od wydatków zaplanowanych w budżecie ogólnym UE wysokość planowanych dochodów (z innych źródeł) i kwotę wynikającą z różnicy dzieli się pomiędzy państwa członkowskie UE proporcjonalnie do udziału DNB danego państwa członkowskiego w DNB UE ogółem;
- wpłaty państw członkowskich obliczone na podstawie podatku VAT (zwane dalej: środkiem własnym z tytułu VAT) – ich wysokość określa się przez zastosowanie jednolitej stawki VAT, wyznaczonej przez Komisję Europejską (KE) do zharmonizowanej podstawy VAT, obliczonej przez państwo członkowskie w zgodzie z zasadami wspólnotowymi; jeżeli podstawa VAT przekracza 50% DNB, wówczas podstawą do dalszych obliczeń jest 50% DNB danego państwa.

Wysokość wpłat do budżetu UE z tytułu środków własnych na dany rok budżetowy (t) ustalana jest w wyniku procedury budżetowej UE. Rozpoczyna się ona na posiedzeniu Komitetu Doradczego ds. Środków Własnych Wspólnot Europejskich (ACOR) w kwietniu poprzedniego roku (t-1). Podczas tego posiedzenia uzgadniane są z poszczególnymi państwami członkowskimi prognozy wpłat z tytułu tradycyjnych środków własnych oraz baz VAT i DNB w wyniku konfrontacji prognoz KE i krajowych. Przyjęte przez ACOR prognozy wpłat z tytułu środków własnych uwzględniane są we wstępnym projekcie budżetu UE, przygotowanym przez Komisję Europejską i przedstawionym Radzie. Prognozy te mogą ulec zmianom w wyniku uchwalenia przez Radę projektu budżetu, a następnie przez Parlament, budżetu UE na przyszły rok.

Ewidencja opłat celnych i rolnych odbywa się na dwóch kontach:

- na koncie „A” księgowane są należności: 1) zapłacone, 2) niezapłacone ale zabezpieczone i niezaskarżone,
- na koncie „B” księgowane są należności: 1) niezapłacone i niezabezpieczone (nie jest istotne, czy zostały zaskarżone) – najczęściej są to należności powstałe w wyniku powtórnej kontroli celnej, 2) niezapłacone, zabezpieczone i zaskarżone (ze względu na fakt, iż w wyniku zaskarżenia ich wysokość może ulec zmianie).

⁸ Zgodnie z pkt 7 art. 2 Decyzji Rady Nr 2000/597, produkt narodowy brutto jest tożsamy z dochodem narodowym brutto i w dalszej części niniejszej informacji używana będzie nazwa „dochód narodowy brutto” i jej skrót DNB.

W polskiej administracji ewidencja opłat celnych i rolnych odbywa się w elektronicznym Systemie Rozliczeń Celno-Podatkowych i Finansowo-Księgowym ZEFIR, do którego izby celne wprowadzają dane, zaś Ministerstwo Finansów dokonuje kontroli i akceptacji danych w odniesieniu do konta A i do konta B.

Na podstawie danych z systemu ZEFIR i ze sprawozdań przesyłanych do MF przez Agencję Rynku Rolnego, dotyczących opłat cukrowych sporządzane są sprawozdania⁹, które następnie przesyłane są do KE. Na podstawie danych wykazanych w sprawozdaniach (z konta A) przekazywana jest płatność z tytułu TOR do budżetu Unii Europejskiej.

Zapisana w budżecie UE wysokość składki państwa członkowskiego, dotycząca opłat z tytułu VAT i DNB, w trakcie roku budżetowego przeliczana jest przez KE po kursie walutowym z ostatniego dnia notowania w roku kalendarzowym poprzedzającym rok budżetowy¹⁰. Wysokość miesięcznych wpłat z powyższych tytułów wynikała z informacji przekazywanych przez KE, uwzględniających zmiany dokonywane w ciągu roku w budżecie UE. Wpłaty z tytułu VAT i DNB są zapisywane w pierwszym dniu roboczym każdego miesiąca w wysokości jednej dwunastej właściwych kwot ogólnych wynikających z budżetu.¹¹

Wpłaty z tytułu TOR dokonywane są w wysokości 75% faktycznie wykazanych kwot na koncie A, najpóźniej w pierwszym dniu roboczym następującym po 19 dniu drugiego miesiąca, następującego po miesiącu, w którym prawo do opłat zostało ustalone.¹²

W terminie do dnia 31 lipca państwa członkowskie zobowiązane są przesłać Komisji sprawozdanie dotyczące całkowitej kwoty podstawy środków uzyskanych z podatku VAT za poprzedni rok kalendarzowy.¹³ Na podstawie ww. sprawozdania każde państwo członkowskie jest obciążone kwotą obliczoną w oparciu o informacje zawarte w tym sprawozdaniu. Komisja sporządza saldo i powiadamia państwa członkowskie w czasie umożliwiającym rozliczenia z KE w pierwszym dniu roboczym grudnia tego samego roku.¹⁴

9 Sprawozdania są sporządzane w cyklu miesięcznym w odniesieniu do konta A i kwartalnie w odniesieniu do konta B.

10 Art. 10 ust. 3 rozporządzenia Nr 2000/1150/EC, Euratom.

11 Art. 10 ust. 3 rozporządzenia Nr 2000/1150/EC, Euratom.

12 Zgodnie z art. 2 ust. 3 Decyzji Rady 2000/597/WE, Euratom z dnia 29 września 2000 r. w sprawie systemu środków własnych Wspólnot Europejskich i art. 10 ust. 1 rozporządzenia Nr 2000/1150/EC, Euratom.

13 Art. 7 rozporządzenia Nr 89/1553/EEC, Euratom z dnia 29 maja 1989 r. w sprawie ostatecznych jednolitych warunków poboru środków własnych pochodzących z podatku od wartości dodanej.

14 Art. 10 ust. 4 rozporządzenia Nr 2000/1150/EC, Euratom.

Przed 22 września każdego roku państwo członkowskie przekazuje Komisji (Eurostat) dane dla zagregowanego DNB za poprzedni rok oraz wszelkie zmiany wniesione do tych danych w zakresie lat wcześniejszych.¹⁵

Na podstawie rocznego sprawozdania z tytułu DNB, każde państwo członkowskie jest obciążone kwotą obliczoną w oparciu o informacje zawarte w tym sprawozdaniu. Komisja sporządza saldo i powiadamia państwa członkowskie w czasie umożliwiającym rozliczenie z KE w pierwszym dniu roboczym grudnia tego samego roku.¹⁶

3.1.1.2. Specjalne ryczałtowe środki na poprawę płynności budżetowej

Zgodnie z art. 30 Traktatu, podpisanego w Atenach w dniu 16 kwietnia 2003 r., dotyczącego przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej¹⁷ – pierwszego roboczego dnia każdego miesiąca Wspólnota wypłaci na rzecz Polski w ramach wydatków z ogólnego budżetu Wspólnot Europejskich, jedną ósmą w 2004 roku, począwszy od dnia przystąpienia oraz jedną dwunastą w latach 2005 i 2006 następujących kwot specjalnych ryczałtowych środków na poprawę płynności budżetowej 442,8 mln EUR w 2004 r., 550,0 mln EUR w 2005 r. oraz 450,0 mln EUR w 2006 r. (kwoty według cen z 1999 r.).

3.1.2. Uwarunkowania ekonomiczno - organizacyjne

System środków własnych Unii Europejskiej wymaga od polskiej administracji realizacji zadań obejmujących:

- prognozowanie wysokości środków własnych,
- ustalenie oraz pobór środków własnych,
- dokonywanie płatności środków własnych do Komisji Europejskiej,
- kontrolowanie funkcjonowania systemu.

15 Art. 2 ust. 2 rozporządzenia Rady WE Euratom Nr 1287/2003 z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie harmonizacji dochodu narodowego brutto w cenach rynkowych.

16 Art. 10 ust. 8 rozporządzenia Nr 2000/1150/EC, Euratom.

17 Dz. U. z 2004, Nr 90, poz. 864.

Jednostką koordynującą działania związane z obsługą tego systemu na poziomie Polski jest Departament Unii Europejskiej (Departament UE)¹⁸ w Ministerstwie Finansów, który w imieniu Ministra Finansów dysponuje częścią budżetową 84 – Środki własne Unii Europejskiej. Departament UE odpowiada za planowanie oraz realizację budżetu państwa w zakresie dochodów i wydatków budżetowych tej części, a także ewidencjonowanie, sprawozdawczość oraz bieżącą analizę wydatków i dochodów w zakresie środków własnych UE.¹⁹ Departament ten współpracuje z innymi jednostkami organizacyjnymi Ministerstwa Finansów w zakresie ich kompetencji oraz m.in. z Narodowym Bankiem Polskim, Głównym Urzędem Statystycznym, Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW), Agencją Rynku Rolnego (ARR).

Dysponentem środków budżetowych w części 84 – Środki własne Unii Europejskiej, z upoważnienia Ministra Finansów byli Podsekretarze Stanu nadzorujący realizację zadań ww. Departamentu. Do działania polegającego na wykonywaniu czynności głównego dysponenta środków finansowych określonych w cz. 84, poprzez dysponowanie środkami finansowymi zgromadzonymi na rachunkach bankowych prowadzonych w Narodowym Banku Polskim, Minister Finansów upoważnił dyrektora Departamentu UE, jego zastępcę oraz głównego księgowego.

W części 84 budżetu państwa w 2006 r. nie występowały jednostki podległe.

3.2. Księgi rachunkowe i sprawozdawczość budżetowa

Za podstawę wyrażenia opinii o księgach rachunkowych i rocznych sprawozdaniach budżetowych części 84 posłużyły wyniki kontroli: organizacji systemu rachunkowości i kontroli finansowej, zgodności, tj. skuteczności ww. systemu, oraz wiarygodności ksiąg rachunkowych w odniesieniu do sprawozdawczości bieżącej oraz rocznych sprawozdań budżetowych. W rocznym sprawozdaniu Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa wykazano, jako zobowiązanie, ujemną kwotę 642 296,8 tys. zł z tytułu nadpłaty w 2006 r. składki wpłacanej do budżetu Unii Europejskiej. Nadpłata spowodowana była obniżeniem poziomu składki za 2006 r. w wyniku przyjęcia w dniu 13 grudnia 2006 r. korekty budżetu ogólnego Unii Europejskiej. Rozliczenie nadpłaty za 2006 r. według dyspozycji Komisji Europejskiej zostało zaliczone na poczet składki za styczeń 2007 r.

18 W okresie objętym kontrolą Departament funkcjonował pod nazwami: Departament Integracji Europejskiej do dnia 13 września 2006 r. i Departament Unii Europejskiej i Współpracy Zagranicznej do dnia 23 lutego 2007 r.

19 Zarządzenia Ministra Finansów: Nr 30 z 22 grudnia 2005 r.; Nr 9 z 20 maja 2006 r.; Nr 23 z dnia 14 września 2006 r.

3.2.1. Opinia o księgach rachunkowych

Funkcjonujący w MF dla obsługi części 84 budżetu państwa system rachunkowości spełniał wymogi określone w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości oraz w rozporządzeniach Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych²⁰. Ustalane w odniesieniu do środków własnych Unii Europejskiej procedury kontroli finansowej spełniały wymagania określone w art. 47 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje skuteczność systemu rachunkowości i kontroli finansowej oraz wiarygodność ksiąg rachunkowych w odniesieniu do sprawozdawczości bieżącej i rocznej. Opinia powyższa wynika z bezpośredniego badania 88 dowodów i dokonanych na ich podstawie zapisów księgowych, odnoszących się do całości zrealizowanych dochodów i wydatków części 84 budżetu państwa (tj. 11 821 533,3 tys. zł). Badanie w zakresie poprawności formalnej dowodów (badanie zgodności), ich kontroli bieżącej i dekretacji oraz wiarygodności zapisów księgowych, tj. prawidłowości ich ujęcia w urządzeniach księgowych wykazało, że cztery dowody księgowe posiadały błędne daty operacji gospodarczych, co było niezgodne z postanowieniami art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Dowody te zostały zaewidencjonowane we właściwych kwotach i na właściwych kontach księgowych. Błędne daty operacji gospodarczych trzech spośród ww. dowodów nie spowodowały zakwalifikowania ich do niewłaściwego miesiąca. Natomiast zaewidencjonowanie dowodu (polecenia księgowania nr 50) w kwocie 739 599 392,4 zł²¹, spowodowało zakwalifikowanie wynikającego z niego zobowiązania do niewłaściwego miesiąca księgowania (tj. do sierpnia zamiast do lipca) – co naruszało postanowienia art. 20 ust. 1 ww. ustawy. Powyższe uchybienie nie miało jednak wpływu na rzetelność zobowiązań wykazanych w sprawozdawczości bieżącej i rocznej.

3.2.2. Opinia o rocznych sprawozdaniach budżetowych

W wyniku badania zestawień obrotów i sald stwierdzono, że dane z ksiąg rachunkowych części 84 budżetu państwa zostały prawidłowo ujęte w rocznych

20 Dz. U. z 2001 r., Nr 153, poz. 1752; Dz. U. z 2006 r., Nr 142, poz. 1020.

21 Zobowiązanie odnosiło się do wpłaty składki z tytułu DNB i VAT na wrzesień 2006 r.

sprawozdaniach budżetowych. Uwzględniając opinię na temat wiarygodności ksiąg, w odniesieniu do sprawozdawczości rocznej wydana została opinia bez zastrzeżeń.

3.3. Analiza wykonania budżetu

3.3.1. Dochody

W ustawie budżetowej na rok 2006 ustalono dochody w części 84 w wysokości 2 043 282 tys. zł, tj. o 16,5 % niższe od wykonania w 2005 roku.

Zrealizowane dochody²² wyniosły 1 984 659,9 tys. zł i w stosunku do kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2006 były niższe o 58,6 tys. zł, tj. o 2,9 %. W porównaniu do 2005 r. dochody były niższe o 462,7 tys. zł, tj. o 18,9 %. Różnica pomiędzy kwotami dochodów planowanych i wykonanych wynika z faktu, iż w ciągu roku budżetowego do przeliczenia kwoty raty wyrażonej w EUR, Narodowy Bank Polski stosował kurs bieżący walut, który był niższy od przyjętego do obliczenia prognozy dochodów.

Otrzymywane raty specjalnych ryczałtowych środków na poprawę płynności budżetowej były terminowo i w prawidłowej wysokości przekazywane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa.

3.3.2. Wydatki

W ustawie budżetowej na rok 2006 ustalano wydatki w części 84 w wysokości 9 801 322 tys. zł. W ciągu 2006 r. wydatki zostały zwiększone o 35 553 tys. zł z rezerwy celowej budżetu państwa do łącznej wysokości 9 836 875 tys. zł. Środki z rezerwy zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem na wpłatę składki z tytułu opłat celnych.

Zrealizowane wydatki²³ wyniosły 9 836 873,4 tys. zł, tj. 100 % budżetu po zmianach. W porównaniu do 2005 roku wydatki były wyższe o 83,5 tys. zł, tj. o 0,9%. W wyżej wymienionej kwocie wydatków zawarta jest nadpłata składki za 2006 r. w wysokości 642 296,8 tys. zł.

22 Realizacja dochodów budżetowych odbywała się w ramach działu 758 „Różne rozliczenia”, rozdział 75850 „Rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej z tytułu środków własnych”, § 849 „Dochody z tytułu otrzymanych z Unii Europejskiej kwot specjalnych ryczałtowych na poprawę płynności budżetowej”

23 Realizacja wydatków budżetowych odbywała się w ramach działu „758 Różne rozliczenia”, rozdział 75850 „Rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej z tytułu środków własnych”

W 2006 r. elementami polskiej składki do budżetu Unii Europejskiej były wpłaty z tytułu opłat celnych i rolnych oraz opłat cukrowych (zwane dalej składką z TOR - ang. Traditional Own Resources), wpłaty obliczone na podstawie podatku VAT (zwane dalej: składką z tytułu VAT), wpłaty obliczone na podstawie Dochodu Narodowego Brutto (zwane dalej: składką z tytułu DNB).

NIK nie zgłasza zastrzeżeń odnośnie prawidłowości wielkości ww. składek przekazywanych Komisji Europejskiej. Podstawą do obliczenia wysokości składki TOR w kwocie 1 060 571,1 tys. zł były dane pochodzące z elektronicznego systemu ewidencji ZEFIR (w zakresie opłat celnych i rolnych) oraz ze sprawozdań przekazywanych Ministerstwu Finansów przez Agencję Rynku Rolnego (w zakresie opłaty cukrowej).

Podstawą do przyjęcia wysokości składki z tytułu VAT i DNB oraz rabatu brytyjskiego, w kwotach odpowiednio – 1 615 122,1 tys. zł, 6 396 789,4 tys. zł i 764 390,8 tys. zł, były okresowe informacje przekazywane przez Komisję Europejską. W wyniku kontroli wszystkich wydatków części 84 budżetu państwa stwierdzono, że Ministerstwo Finansów dokonywało wpłat rat składek należnych budżetowi Unii Europejskiej w wysokościach i terminach zgodnych z obowiązującymi przepisami.

3.4. Inne ustalenia kontroli

Po kontroli wykonania budżetu państwa za 2005 r. Najwyższa Izba Kontroli wniosowała o uproszczenie procedur ewidencji księgowej i zapewnienie ewidencjonowania zaakceptowanych dowodów księgowych, zawierających wszystkie dane wymagane art. 21 ustawy o rachunkowości w tym wskazanie okresu sprawozdawczego. Ustalenia kontroli wykazały, że wniosek został zrealizowany częściowo. W wyniku analizy dokumentów księgowych stwierdzono, iż: w księgach rachunkowych ewidencjonowano zaakceptowane dowody księgowe, zawierające wszystkie dane wymagane art. 21 ustawy o rachunkowości w tym wskazanie okresu sprawozdawczego, natomiast nie dokonano uproszczenia procedur ewidencji księgowej argumentując, iż miałyby to negatywny wpływ m.in. na przejrzystość dokumentacji księgowej.

W ocenie NIK, Ministerstwo Finansów w 2006 r. wywiązywało się prawidłowo z obowiązków sprawozdawczych wobec Komisji Europejskiej.²⁴ Sprawozdania sporządzane w ramach systemu kontroli środków własnych Unii Europejskiej przekazywane były w obowiązujących terminach.

Nadzór nad wykonaniem dochodów i wydatków części 84 sprawowany był stosownie do przepisów art. 153 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych. W 2006 r. dysponent części m.in. dwukrotnie dokonał analizy i oceny przebiegu realizacji dochodów i wydatków budżetowych w ramach nadzorowanej części.

24 Sprawozdania sporządzono na podstawie następujących przepisów: art. 6 ust. 4a Rozporządzenia Nr 2000/1150/EC, Euratom; art. 6 ust. 4b Rozporządzenia Nr 2000/1150/EC, Euratom; art. 6 ust. 4b Rozporządzenia Nr 2000/1150/EC, Euratom - znowelizowany zapisem art. 1 ust. 2 lit. b) Rozporządzenia Rady (WE, EURATOM) Nr 2028/2004 z dnia 16 listopada 2004 r.; art. 17 ust. 5 Rozporządzenia Nr 2000/1150/EC, Euratom, art. 7 Rozporządzenia Rady (EWG, EURATOM) Nr 1553/98.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

4.1. Przygotowanie kontroli

Kontrolę wykonania budżetu państwa w 2006 r. przeprowadzono na trzech płaszczyznach, odpowiadających:

- kontroli rzetelności ewidencji finansowo-księgowej i sprawozdawczości budżetowej,
- kontroli prawidłowości wykonania budżetu państwa,
- kontroli poprawności wykonania przepisów unijnych odnoszących się do rozliczeń pomiędzy Polską a Unią Europejską z tytułu „Środków własnych Unii Europejskiej”.

Kontrola rzetelności ewidencji finansowo-księgowej i sprawozdawczości budżetowej miała pozwolić na ustalenie, czy i w jakim stopniu dane zawarte w ewidencji prowadzonej w kontrolowanej jednostce, były zgodne z faktycznym przebiegiem procesów gromadzenia i wydatkowania środków publicznych oraz czy informacje zawarte w sprawozdawczości budżetowej były zgodne z rzeczywistym przebiegiem wykonania ustawy budżetowej oraz z danymi zawartymi w ewidencji finansowo-księgowej.

Kontrola prawidłowości wykonania budżetu państwa miała ustalić, czy w toku wykonywania budżetu państwa przestrzegane były przepisy dotyczące gromadzenia dochodów i dokonywania wydatków publicznych, zawarte w ustawie o finansach publicznych, w innych ustawach regulujących gospodarkę środkami publicznymi oraz w innych aktach prawnych.

Kontrola poprawności wykonania przepisów unijnych odnoszących się do rozliczeń pomiędzy Polską a Unią Europejską z tytułu „Środków własnych Unii Europejskiej” miała ustalić, czy w toku wykonywania budżetu państwa przestrzegane były przepisy zawarte w rozporządzeniach i decyzjach organów Unii Europejskiej, dotyczące ewidencjonowania i przekazywania do budżetu Unii Europejskiej jej środków własnych.

Poprawność i kompletność ksiąg oraz prawidłowość sprawozdań oceniono zgodnie z wytycznymi standardów międzynarodowych²⁵, na podstawie:

- badania systemu rachunkowości i kontroli finansowej - organizacja systemu,

25 Międzynarodowe Standardy Rewizji Finansowej (MSRF), europejskie wytyczne standardów kontroli INTOSAI.

- badania skuteczności funkcjonowania systemu rachunkowości i kontroli finansowej („badania zgodności”) – poprawność formalna ewidencji dowodów i zapisów księgowych,
- „badania wiarygodności” – prawidłowość ewidencji transakcji w urządzeniach księgowych w zakresie wartości, okresu księgowania i wskazania kont analitycznych w podziałkach klasyfikacji budżetowej, zgodnie z którymi wyniki transakcji znajdują odbicie w sprawozdaniach budżetowych,
- badania prawidłowości i rzetelności sprawozdań budżetowych – zgodność danych ze sprawozdań z ewidencją księgową .

Badanie zgodności i wiarygodności sprawozdawczości z ewidencją księgową przeprowadzono w odniesieniu do dowodów księgowych stanowiących podstawę wszystkich operacji gospodarczych w ramach pozyskiwania dochodów i dokonywania wydatków.

Badanie zgodności przeprowadzone zostało w kategoriach jakościowych (prawidłowości/nieprawidłowości) i dotyczyło strony formalnej dowodów oraz ich kontroli bieżącej i dekretacji.

Badanie wiarygodności dotyczyło prawidłowości ewidencji transakcji w urządzeniach księgowych w zakresie wartości, okresu księgowania i wskazania kont analitycznych w podziałkach klasyfikacji budżetowej, zgodnie z którymi wyniki transakcji znajdują odbicie w sprawozdaniach budżetowych.

4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

W dniu 4 kwietnia 2007 r. protokół kontroli został, z upoważnienia Ministra Finansów podpisany przez Podsekretarza Stanu MF. W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Ministra Finansów w dniu 12 kwietnia 2007 r. Najwyższa Izba Kontroli przedstawiła wniosek wymieniony w punkcie 2.3 niniejszej informacji. Minister Finansów nie wniósł zastrzeżeń do ocen i wniosku zawartych w wystąpieniu pokontrolnym. W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne, pismem z dnia 19 kwietnia 2007 r. Podsekretarz Stanu, z upoważnienia Ministra Finansów, poinformował o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku.

załącznik nr 1

Kalkulacja oceny końcowej część 84 Środki własne Unii Europejskiej

Oceny wykonania budżetu części 84 Środki własne Unii Europejskiej dokonano stosując kryteria oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2005 roku.

Dochody : 1 984 659, 9 tys. zł Wydatki : 9 836 873,4 tys. zł

Łączna kwota G : 11 821 533,3 tys. zł (kwota dochodów + kwota wydatków)

Waga wydatków w kontrolowanej łącznej kwocie: $W_w = W : G$ 0,8321

Waga dochodów w kontrolowanej łącznej kwocie: $Wd = D : G$ 0,1679

Nieprawidłowości w dochodach: nie stwierdzono

Ocena cząstkowa dochodów: *pozytywna* (6)

Nieprawidłowości w wydatkach: nie stwierdzono

Ocena cząstkowa wydatków: *pozytywna (6)*

Wynik końcowy Wk: $Wk = 6 \times 0,8321 + 6 \times 0,1679 = 6,0000$

Ogólna ocena wykonania budżetu - pozytywna

Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
6. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
7. Sejmowa Komisja do Spraw Unii Europejskiej
8. Minister Finansów
9. Minister Sprawiedliwości